FINANSTILSYNET
THE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAY

Erfaringer fra og fokus i hvitvaskingstilsyn

Mye kompetanse
hos foretakene

Vanskelig å omgjøre
kompetanse til
operasjonell etterlevelse

Fokus i tilsynsarbeidet i 2026

Operasjonell etterlevelse

Styrke tilsynsprosessene

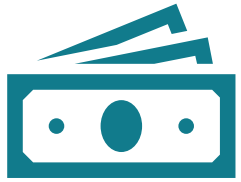

Regelverket i sammenheng med reelle moduser

Temaer for tilsyn i 2026

Terrorfinansiering

Kontanthåndtering

Internasjonale handelstransaksjoner

PST
Nasjonal risikovurdering (NRA) terrorfinansiering 2026
ØKOKRIM
NASJONAL RISIKOVURDERING HVITVASKING 2026

Finanstilsynet prioriterer tilsyn der det forventes å gi **størst effekt på foretakenes etterlevelse**

Erfaringer fra hvitvaskingstilsyn

Erfaringer fra hvitvaskingstilsyn

som kan være med på å heve etterlevelsen hos foretakene

Noen erfaringer fra tre områder som kan være med på å heve etterlevelsen

Risikovurdering

Rutiner

Elektronisk overvåkning

Noen erfaringer fra tre områder som kan være med på å heve etterlevelsen

Risikovurdering

Rutiner

Elektronisk overvåkning

«En erfaring er at

risikovurderingene har blitt bedre»

Mer struktur
og helhet

Bedre identifisering
av risikofaktorer

Tydeligere iboende
risiko og restrisiko

Mer bruk av data
og erfaringer

Mer struktur
og helhet

Bedre identifisering
av risikofaktorer

Tydeligere iboende
risiko og restrisiko

Mer bruk av data
og erfaringer

Fortsatt forbedringsbehov: virksomhetstilpasning, dokumentert tiltakseffekt
og bruk av interne kilder og erfaringer

«Risikovurderingen er ikke **virksomhetsinnrettet»**

Tilsynsrapport

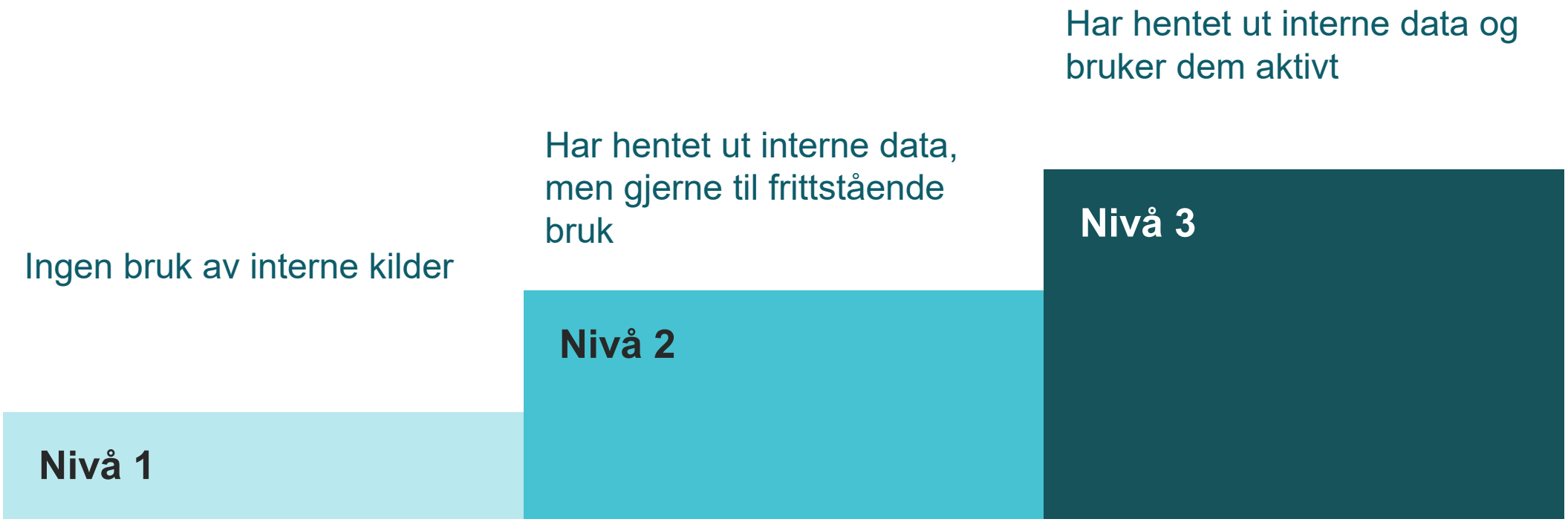
Aktiv bruk av interne kilder

Aktiv bruk av interne kilder

- Vurderinger av kundegrupper
- Vurderinger av transaksjoner
- Vurderinger av kontroller og tiltak

Aktiv bruk av interne kilder

Eksempel 1 – bruk av interne kilder

Eksempel på vurdering av risiko i risikovurderingen

Foretaket vurderer den iboende risikoen for hvitvasking i **bygg- og anleggsbransjen** som **høy**. Bransjen kjennetegnes av store prosjekter og sterk priskonkurranse. Risikofaktorene omfatter korrupsjon i offentlige anbudsprosesser og manipulasjon av eiendomspriser. Priskonkurransen gjør også bransjen sårbar for arbeidslivskriminalitet. Store kontantuttak kan indikere lønnsutbetalinger for svart arbeid. Bruk av fiktive fakturaer er utbredt (Eksempelkilde, 2026).

Eksempel 1 – bruk av interne kilder

Eksempel på vurdering av risiko i risikovurderingen

Foretaket vurderer den iboende risikoen for hvitvasking i **bygg- og anleggsbransjen** som **høy**. Bransjen kjennetegnes av store prosjekter og sterk priskonkurranse. Risikofaktorene omfatter korrupsjon i offentlige anbudsprosesser og manipulasjon av eiendomspriser. Priskonkurransen gjør også bransjen sårbar for arbeidslivskriminalitet. Store kontantuttak kan indikere lønnsutbetalinger for svart arbeid. Bruk av fiktive fakturaer er utbredt (Eksempelkilde, 2026).

Banken har 200 bedriftskunder innen bygg og anlegg.

Eksempel 1 – bruk av interne kilder

Eksempel på vurdering av risiko i risikovurderingen

Foretaket vurderer den iboende risikoen for hvitvasking i **bygg- og anleggsbransjen** som **høy**. Bransjen kjennetegnes av store prosjekter og sterk priskonkurranse. Risikofaktorene omfatter korrupsjon i offentlige anbudsprosesser og manipulasjon av eiendomspriser. Priskonkurransen gjør også bransjen sårbar for arbeidslivskriminalitet. Store kontantuttak kan indikere lønnsutbetalinger for svart arbeid. Bruk av fiktive fakturaer er utbredt (Eksempelkilde, 2026).

Banken har 200 bedriftskunder innen bygg og anlegg. Bransjen er et satsingsområde for banken, og antallet kunder har økt med 30 prosent det siste året. Kundeforholdene er i hovedsak knyttet til bruk av bankens kredittfasiliteter, men 20 av kundene har brukt betalingskontoene aktivt det siste året, hovedsakelig til innenlandske transaksjoner. Ingen av kundene foretok kontantinnskudd eller kontantuttak i 2024 eller 2025. Banken har ikke sendt MF-meldinger knyttet til bransjen de siste fem årene.

Eksempel 2 – bruk av interne kilder

Vurdering av risiko

Foretaket vurderer at **shippingbransjen** har **høy** risiko for hvitvasking som følge av omfattende internasjonal virksomhet, komplekse selskapsstrukturer og store grensekryssende penge- og varestrømmer. Internasjonal sjøtransport er særlig utsatt for handelsbasert hvitvasking, hvor verdier flyttes gjennom over- eller underprising av varer, manipulasjon av handelsdokumenter eller bruk av flere jurisdiksjoner for å skjule midlenes opprinnelse (Eksempelkilde, 2026).

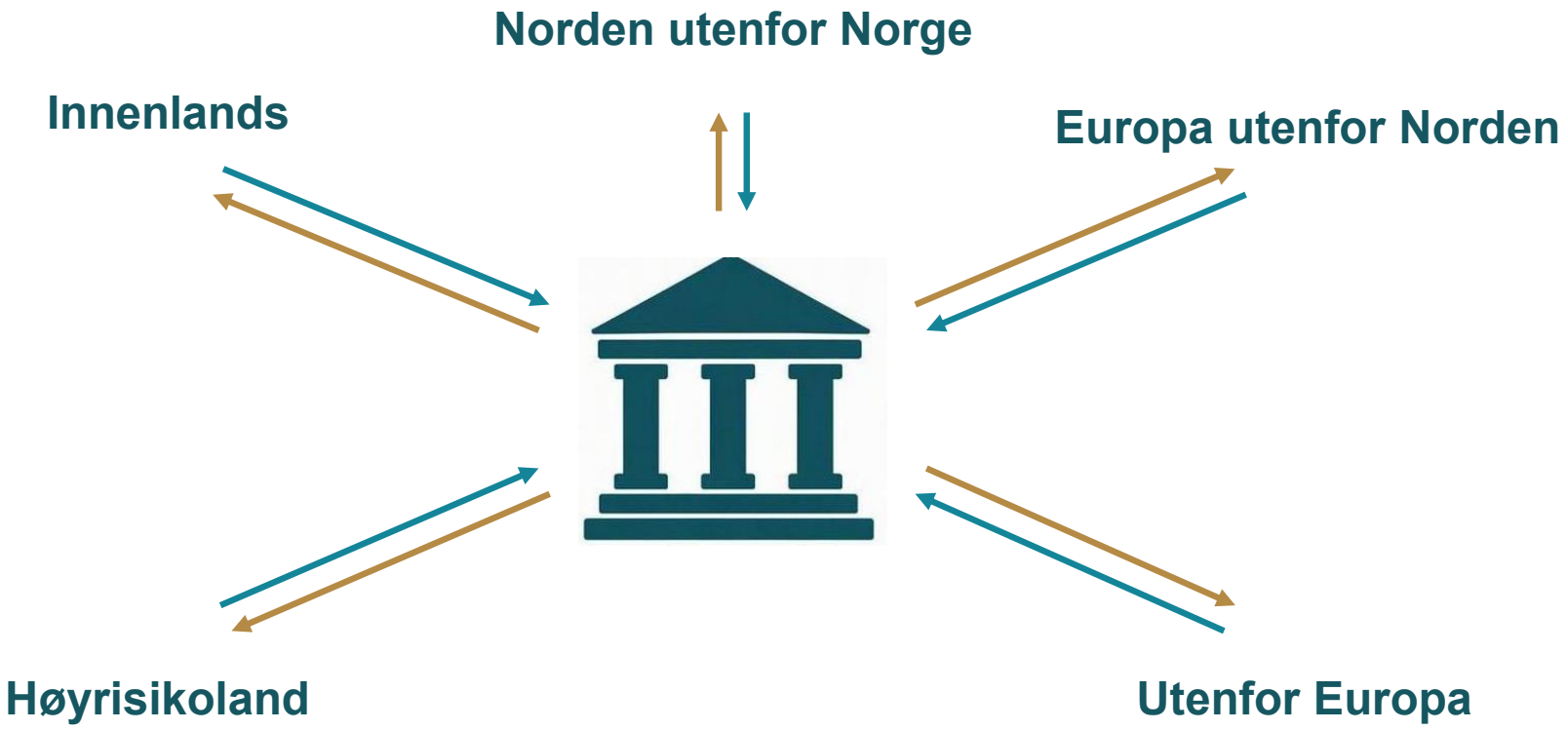
Eksempel 2 – bruk av interne kilder

Vurdering av risiko

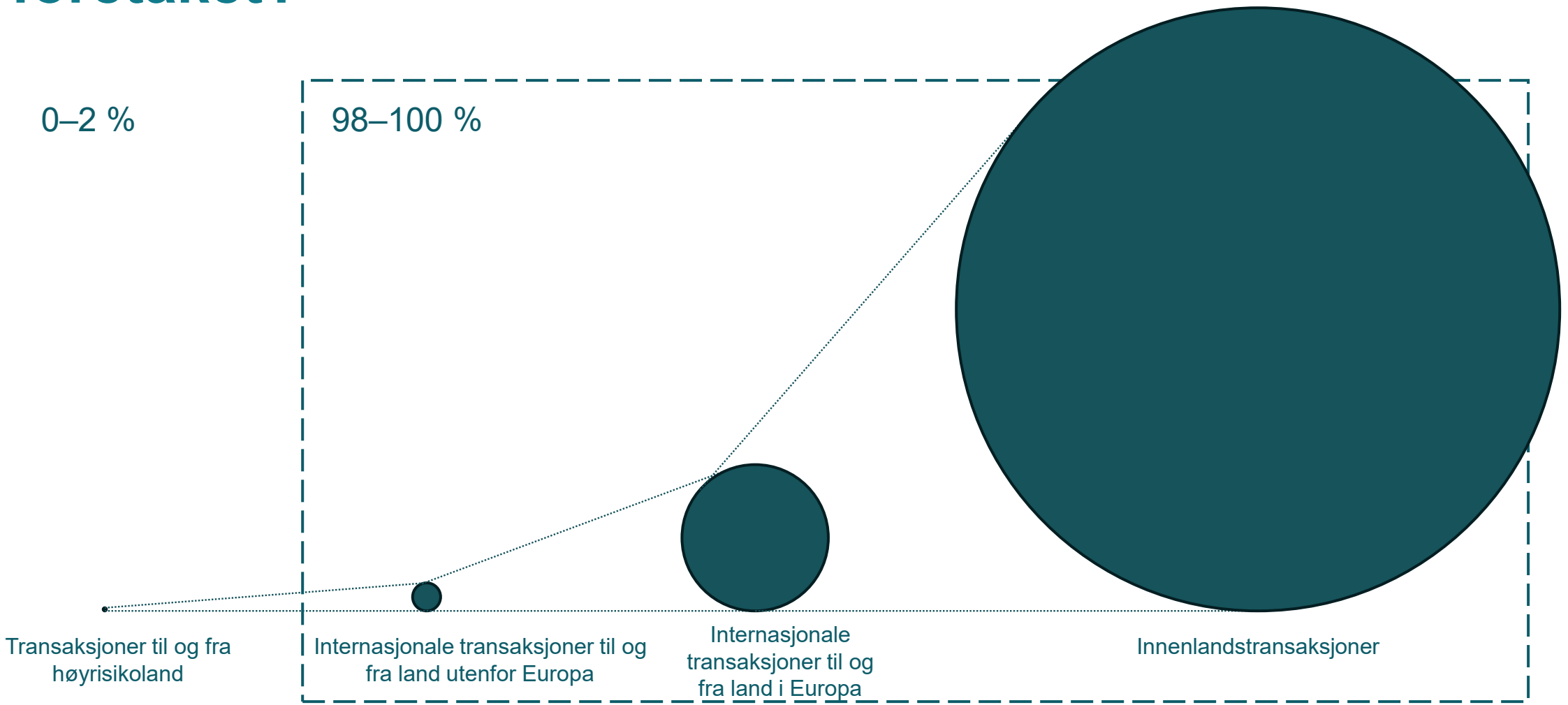
Foretaket vurderer at **shippingbransjen** har **høy** risiko for hvitvasking som følge av omfattende internasjonal virksomhet, komplekse selskapsstrukturer og store grensekryssende penge- og varestrømmer. Internasjonal sjøtransport er særlig utsatt for handelsbasert hvitvasking, hvor verdier flyttes gjennom over- eller underprising av varer, manipulasjon av handelsdokumenter eller bruk av flere jurisdiksjoner for å skjule midlenes opprinnelse (Eksempelkilde, 2026).

I kundemassen er det for øyeblikket 50 kunder innenfor shipping. Kun 3 av kundene benytter foretaket som dagligbank, og kun 1 benytter seg av internasjonale transaksjoner. Alle kundene eies av 3 forskjellige reelle rettighetshavere med base i Norge. Foretaket har egne kundetiltak spesifikt rettet mot denne bransjen. Det er ikke avdekket noen alvorlige feil i stikkprøvekontrollene det siste året.

vurdering av transaksjoner

Norden utenfor Norge
Innenlands
Europa utenfor Norden
Høyrisikoland
Utenfor Europa
Inngående betalinger
Utgående betalinger

Hvilke transaksjoner representerer virksomheten til foretaket?

Høyrisikoland er bare en del av vurderingene

Hvilke land er bankens viktigste transaksjonsmotparter?

Hva er utviklingen i utenlandstransaksjoner de siste årene?

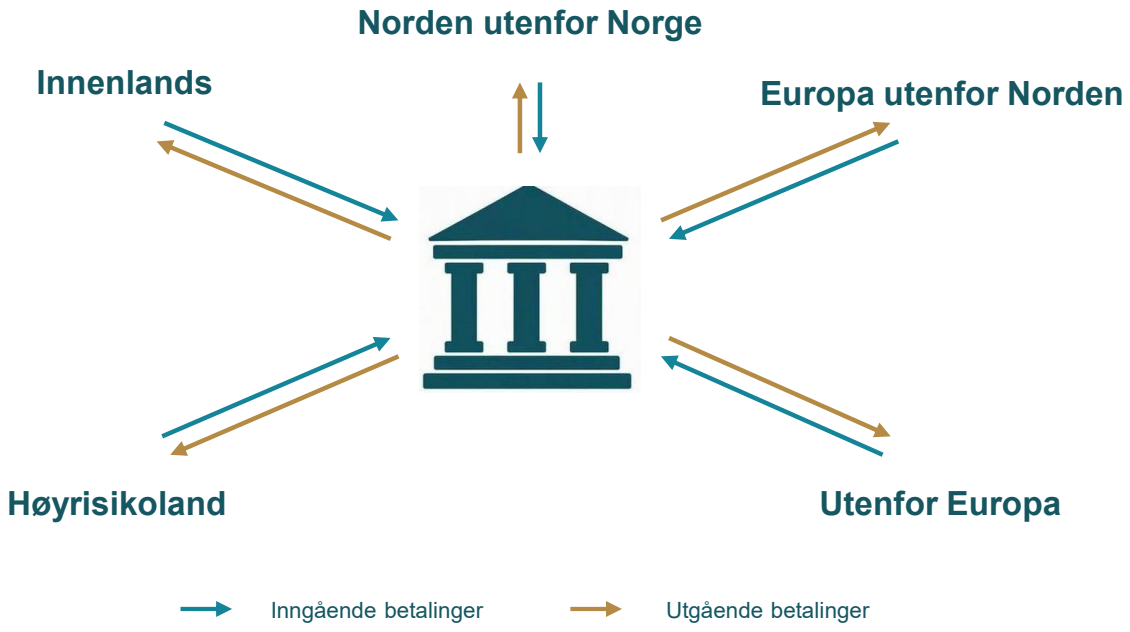
Hvilke kundegrupper driver volumene og hvorfor?

Hvilke produkter benyttes?

Finnes det noen særlig risikofylte transaksjonsmønstre?

Hva er utviklingen i kontantinnskudd?

Se helheten – forstå hvorfor!

Vurderinger
av kontroller og tiltak

Risikoforhold	Iboende risiko	Kontroller og tiltak	Vurdering av kontroller og tiltak	Restrisiko
Kontantinnskudd *Kontantinnskudd har høy iboende hvitvaskingsrisiko. Dette begrunnes med at midlenes opprinnelse ofte er vanskelig å dokumentere…*	Sannsynlighet: [5] Konsekvens: [4] Risikonivå: [20]	1) Kontantregler i elektronisk overvåkning 2) Kundetiltak	Kontroller og tiltak håndterer iboende risiko	Sannsynlighet: [2] Konsekvens: [3] Risikonivå: [6] **Konklusjon:** Ingen tiltak behøves

Risikoforhold	Iboende risiko	Kontroller og tiltak	Vurdering av kontroller og tiltak	Restrisiko
Kontantinnskudd 250 millioner innskudd 30 000 kunder *Kontantinnskudd har høy iboende hvitvaskingsrisiko. Dette begrunnes med at midlenes opprinnelse ofte er vanskelig å dokumentere…*	Sannsynlighet: [5] Konsekvens: [4] Risikonivå: [20]	**1) Elektronisk overvåkning** 5 regler for kontantinnskudd, basert på antall transaksjoner og absolutte beløp. Ikke modusspesifikke. **2) Kundetiltak** Egne spørsmål i kundeerklæringen.	**1) Elektronisk overvåkning: Begrenset effekt** Ingen FOT-regler. Mangler dekning av identifiserte moduser, særlig for mindreårige, og innskudd på tvers av produkter og tjenester. Førstelinjens internkontroll: Bare delvis dekning av innskudd via kontanttjenester i butikk. MF-analyse: Kun enkle moduser meldes. **2) Kundetiltak: Begrenset effekt** Andrelinjens stikkprøver: Kundetiltak avdekker og vurderer i flere tilfeller ikke kontantaktivitet ved periodisk løpende oppfølging. Flere kunder misforstår spørsmål i kundeerklæringen.	Sannsynlighet: [4] Konsekvens: [4] Risikonivå: [16] **Nye tiltak:** 1) Utvikle regler og sikre dekning av kontanttjenester i butikk. 2) Årlig gjennomgang av kunder med mer enn XXX i kontantinnskudd 3) Tydeliggjøre kundeerklærings-skjemaet.

Noen erfaringer fra tre områder som kan være med på å heve etterlevelsen

Risikovurdering

Rutiner

Elektronisk overvåkning

Tilsynserfaringen er at foretak med gode operative rutiner også har bedre faktisk etterlevelse.

Gjør regelverket operativt

Rutiner omsetter kravene i hvitvaskingsregelverket og foretakets risikovurdering til konkrete handlinger i det daglige arbeidet.

Sikrer konsekvent etterlevelse

Tydelige rutiner gjør at kundetiltak, løpende oppfølging, undersøkelser og rapportering gjennomføres på en enhetlig måte.

Reduserer personavhengighet

Ansatte skal vite hva de skal gjøre, når de skal gjøre det og hvem som har ansvaret, uten at etterlevelsen avhenger av enkeltpersoners erfaring.

Kobler risiko til tiltak

Gode rutiner sørger for at identifiserte risikoer faktisk påvirker kundetiltak, risikoklassifisering, transaksjonsovervåking og oppfølging av avvik.

Noen erfaringer fra tre områder som kan være med på å heve etterlevelsen

Risikovurdering

Rutiner

Elektronisk overvåkning

Oppsett og bruk avgjør effekten av overvåkingen

- Hvilke styrker og svakheter har systemet?
- Ha et bevisst forhold til hvilke risikoer som identifiseres i risikovurderingen
- Hvilke risikoer og moduser i risikovurderingen er ikke dekket av elektronisk overvåking?
- Ha jevnlig kvalitetssikring og evaluering av effekten av reglene

Noen erfaringer fra tre områder som kan være med på å heve etterlevelsen

Risikovurdering

Rutiner

Elektronisk overvåkning

Takk for oppmerksomheten!

Håvard Presttun

Seksjon for antihvitvasking

FINANSTILSYNET

FINANSTILSYNET
THE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAY

Kunne du tenke deg å jobbe i Finanstilsynet?

finanstilsynet.no/jobb-hos-oss